

MÜNAFIKLARIN ŞAŞKINLIKLARI*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyicileri!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı, lütfu, rızası sizin olsun, üzerinize olsun... Allah iki cihanda cümlelerinizi aziz ve bahtiyar eylesin...

Kur'an-ı Kerim sohbetlerimizde, Bakara Sûresi'nin ayetlerine devam ediyoruz. Geçen hafta, münafıkların durumlarını anlatan 15. ayetine kadar okumuştuk. Şimdi 16'dan itibaren devam edeceğiz. 20. ayet-i kerimeye kadar açıklamalar yapmaya çalışacağım.

a. Medine'de Mü'minler ve Münafıklar

Peygamber SAS Efendimiz Mekke-i Mükerrerme'den Medine-i Münevvere'ye gidince, orada daha değişik insanlardan müteşekkil bir toplum vardı. Ve bu toplumun insanların bir kısmı, doğrudan doğruya Peygamber SAS Efendimiz'e iman etmişler; Akabe bey'atlarında ona bey'at edip, tâbî olup, Peygamber SAS Efendimiz'i bağırllarına basmışlar, Medine-i Münevvere'ye davet etmişlerdi. Onun yardımcısı, onun mânevî vazifesinin yardımcıları, ensârı olmuşlardı.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Peygamber Efendimiz'le beraber Medine-i Münevvere'ye –onun hicretinden önce ve sonra– gelen mü'minler de, her şeylerini Allah rızasını kazanmak yoluna, Allah yoluna feda etmeye hazır insanlardı, feda etmişlerdi. Evlerini, barklarını, ticaretlerini bırakıp Peygamber Efendimiz'in etrafına toplanmışlar, Medine-i Münevvere'ye gelmişlerdi. Çok mahrumiyetlere katlanmak pahasına da olsa; bütün zenginliklerini bırakmak, terk etmek pahasına da olsa, samimi halis duygularla Peygamber Efendimiz'in yanına gelmişlerdi.

Onlar muhacirler, *muhacirûn*; Medine-i Münevvere'nin, onları davet eden has mü'minleri de *ensâr*... Kur'an-ı Kerim'de methedilen insanlar bunlar.. Peygamber SAS Efendimiz'e bağlanmış kimseler olarak, İslâm'ın yayılması için etrafında ona yardımcı oluyorlar, emirlerini tutuyorlar ve dediklerini, buyruklarını yerine getirip hareket ediyorlardı.

Çevredeki toplumun diğer kesimlerinin, diğer insanların İslâm'a karşı tutumları farklı oldu. Kendileri daha önceden ehl-i kitap olan, kendilerine ilâhi kitap indirilmiş, hak dine mensub kimselerden bir kısmı, Peygamber Efendimiz'in peygamber olduğunu anlayıp ona tâbi oldular. Ama az oldu bunların sayısı. Abdullah ibn-i Selâm RA gibi.

Medine-i Münevvere'nin insanların bir kısmı da, Peygamber SAS Efendimiz'e soğuk davrandılar, yanına içtenlikle gelmediler. Ancak İslâm'ın kuvvetlendiğini görünce,

istemeye istemeye, “Biz de müslümanız!” demeye başladılar. “Biz de Allah’a, ahiret gününe inandık.” dediler.

Halbuki, içlerinden böyle bir samimi duygu doğmuş değildi. Mecburiyetlerden, bir takım hesaplardan, menfaat kaygılarından, duygularından veya korkulardan kaynaklanıyordu. Allah’ı ve iman edenleri oyuna getirmek, onlara hile, hud’a yapmak arzusuyla bu lafları söylüyorlardı; ama kendilerini aldatıyorlardı. Kalbleri hastaydı. Allah-u Teâlâ Hazretleri bu çirkin tavırları dolayısıyla, onların hastalıklarını arttırdı ve yalan söyledikleri ve Peygamber Efendimiz’i tasdik etmedikleri için onlara elim bir azab verileceğini beyan etti.

Onlara, “Yeryüzünde böyle işi karıştırmayın, bozgunculuk etmeyin!” denildiği zaman; “Hayır biz ıslah edicileriz.” diyorlardı. “Halbuki, ey müslümanlar dikkat edin, agâh olun, mütenebbih olun, uyanın ki, onlar bozguncuların ta kendileridir. Ama bunun farkında değiller, şuurunda değiller, bunları anlayacak durumda değiller.” diye müslümanlar onlara karşı uyarılıyordu.

“Öteki insanlar gibi, bakın bu samimi insanlar gibi iman edin!” denildiği zaman, mü’minleri küçümsüyorlardı; “O beyinsiz, ahmak, kârını, zararını bilemeyen basit insanlar gibi mi inanırız?” diye, inanmayız demek istiyorlardı. İnananları hor hakir görüyorlardı.

Allah-u Teâlâ Hazretleri yine edat-ı tenbih ile uyarıcı bir ifadeyle:

أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ

(البقرة: ۱۳)

(*Elâ innehüm hümü's-süfehâü*) “Dikkat edin, mütenebbih olun! Asıl akılsız, beyinsiz, budala onlar ama, bunu anlayacak durumda değiller, anlayamayacaklar bu gidişle...” (Bakara, 2/13) diye onların hallerini beyan ediyordu.

Onlar mü'minlerin yanlarına geldikleri zaman, “Biz inandık.” diyorlardı. Ama kendilerine akıl öğreten, şeytanlarının; ehl-i kitaptan bu işleri biraz bilen, onlara akıl öğreten, onların kafalarını çelen insanların yanlarına vardıkları zaman; “Meraklanmayın, biz onlara iman ettik dedik ama, alay ediyoruz, dalga geçiyoruz; biz sizinle beraberiz.” diyorlardı. Halbuki Allah onlarla istihza ediyordu ve onları tuğyanlarında, azgınlıklarında böyle çırpındırıyordu.

b. Münafıkların Dalâleti Tercih Etmesi

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالََةَ بِالْهُدَى
فَمَا رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ

(البقرة: ۱۶)

(*Ülâike'llezîne'steravü'd-dalâlete bi'l-hüdâ*) “İşte onlar hidayeti terk edip, hidayeti verip, hidayete mukabil dalâleti satın almışlardır.” *Dalâlet*; şaşkınlık, doğru yoldan şaşırma, sapma. “Dalâleti, hidayeti vererek satın

almışlardır. (*Femâ rabihat ticâratühüm*) Ama ticaretleri kârlı bir ticaret olmamıştır. Kâr getirici bir faaliyet olmamıştır. (*Ve mâ kânû mühtedîn*) Onlar da böyle hareket etmekle doğru yolu bulmuş kimseler olmamışlardır, olacak değillerdir.” deniliyor. (Bakara, 2/16)

Onların sıfatları sıralandıktan sonra durumları bildiriliyor. Tabii, bir takım maddî hesaplarla bu münafıklığa saptıklarından, doğru düzgün iman etmediklerinden dolayı, onlar bir alışveriş yapmışlardır, bir kâr, menfaat hesabı yapmışlardır ama; bunu bir ticarete benzetirsek, ticarete insan ne yapar?.. Sermayesi azalmasın, hiç olmazsa aynen kalsın diye, üstelik biraz kâr edebilsin diye ticaret eder. Ama bunların bu ticaretleri hiç uygun olmamıştır; yaptıkları maddî hesaplar kendilerine dünyada da, ahirette de bir fayda sağlayamayacaktır. Çünkü dalâleti almışlar; dalâleti, sapıklığı, doğru olmayan yolu tercih etmişlerdir.

Hani, Fâtiha Sûresi’ndeki duada, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin öğrettiği duada.

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

(الفاتحة:٧)

(*Gayri’l-mağdûbi aleyhim vele’d-dâllin*) [Kendilerine gadab edilmişlerin yoluna değil, dalâlete düşmüşlerin yoluna değil] (Fâtiha, 1/7) diye, gazab edilmişlerin yolunu istemiyor müslüman... Dalâlete düşmüşlerin yolunu da istemiyor. Ama bu şahıslar, dalâleti tercih etmişlerdir.

Dalâleti adetâ satın almışlardır. Ama satın alırken ne mukabilinde?.. (*Bi'l-hüdâ*) Hüdâ'nın başındaki be harfine *bâ-i mukabele*, mukabele be'si deniliyor; hidâyet mukabilinde. Yâni bir takas var, bir değiş-tokuş var. Adamlar ellerindeki kıymetli hidayeti veriyorlar, onu bırakıyorlar. Yâni, hidayetten vazgeçiyorlar, hidayet yolunu terk ediyorlar; dalâleti satın alıyorlar, o tarafı tercih ediyorlar. Dalâlete gidiyorlar.

Bir ticaret sayılırsa bunların bu menfaat hesapları; (*femâ rabiha ticâretühüm*) *Rabiha-yerbahu*, kâr etmek demek ticarete. "Bunların ticareti bir kâr getirmemiştir, kârlı bir ticaret olmamıştır." Çünkü verdikleri çok kıymetli...

Hidayet nedir?.. İnsanın dünya ve ahiret saadetinin anahtarıdır. Hidayet üzere oldu mu insan, cennetlik olacak. Allah hidayet etti mi, doğru yola girdi mi, hidayet üzere oldu mu, Allah'ın sevdiği yolda yürüdüğü, sevdiği kulu olduğu için, hem dünyası Allah'ın lütfuyla, ikramlarıyla uygun olacak; hem ahireti ebedi saadete erme şeklinde olacak, cennetlik olacak.

O hidayeti verirse insan, herkesin aradığı istediği veya araması, istemesi gereken o kıymetli cevheri verirse; dalâleti satın alırsa, bu ticaret tabii çok şaşkınca bir ticaret olur. Ve bir kâr getirmeyecek dünyada da bunlara... Bunlar da böylece, doğru bir yol tutturmuş kimseler de olmuş olmuyorlar bu hareketleriyle. Yanlış yolda, yanlış yol seçmiş, yanlış yolda gitmiş insanlar oluyorlar diyor.

c. Münafıkların Misâli

Münafıkların sıfatları sayıldıktan sonra özet olarak onların durumu böylece beyan edilmiş oluyor. Ve onların durumlarını benzetmelerle, temsillerle müslümanlar daha iyi anlasın diye, Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki; *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahim*:

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا

فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ

بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ

(البقرة: ١٧)

(*Meselühüm kemeseli'llezi'stevkade nârâ, felemmâ edàet mâ havlehû zeheba'llàhu bi-nûrihim ve terekehüm fî zulümâtin lâ yubsirûn.*) (Bakara, 2/17)

Bir misâl, bir benzetme bu: (*Meselühüm kemeseli'llezi'stevkade nârâ*) “Ateş yakan bir insanın durumuna benzer bu münafıkların hâli. Önce bir ateş yakmışlardır. (*Felemmâ edàet mâ havlehû*) Yaktıkları ateş etrafı aydınlattığı zaman; tabii o zaman ortalık görünüyor ayan beyan, kendilerine zarar verecek şeyi görüyorlar, korunuyorlar. Fayda verecek şeyleri görüyorlar, onları alabiliyorlar, uzanıyorlar. Ama, (*zeheba'llàhu bi-nûrihim*) Allah-u Teâlâ Hazretleri onların nurunu giderdiği zaman, bu ateş söndüğü zaman, görünmez duruma

geldiği zaman; o zaman, karanlıklarda onları terk etmiş oluyor, hiç bir şey göremez duruma geliyorlar.”

Yâni ateş yakmışken, ondan sonra ateş sönünce, insanın durumu daha bir fenâ olur. Ateş yakan bir insan, karanlıkta ateş yakmışken etrafı görür ama, o söndüğü zaman artık tamamen kapkaranlık bir ortamda kalır. Gözü de ateşe alıştığı için, ışığa alıştığı için o söndüğü zaman çok kötü bir duruma düşer. İşte münafıkların durumu böyle olmuş oluyor.

İlk önce, biz mü'miniz dedikleri zaman, müslümanların tarafına geldikleri, şeklen, zâhiren müslümanların zümresine katıldıkları zaman, güzel bir durum oluyor ama; münafıklıkları dolayısıyla, tercihleri yanlış olduğundan, içleri hasta olduğundan, o ışık sönmüş oluyor. Allah o iman ışığını söndürdüğü zaman, zulümatın içinde, yâni küfrün, dalâletin karanlığı içinde kalmış oluyorlar. Etrafı görmeleri mümkün değil.

صُمُّ بَكْمٌ عُمَى فَهْمٌ لَا يَرِجُونَ

(البقرة: ١٨)

(*Summün bükümün umyün*) Üç sıfat: *Summ*, *esam* kelimesinin çoğulu. *Büküm*, *ebkem* kelimesinin çoğulu. *Umyün*, *a'mâ* kelimesinin çoğulu... Bunların hepsi, bir hastalık ifade eden sıfatlar. *Esam*, kulağı sağır olan demek. *Ebkem*, dilsiz demek. *A'mâ* da, gözleri görmeyen demek.

“Bu insanlar, bu münafıklar, bu dalâleti tercih etmiş, hidayeti bırakmış olan, küfür cephesinde yer almış olan, Allah düşmanlarıyla beraberlik kurmuş olanlar; bir kere sağırdılar, artık bunlar gerçekleri görecektir durumda değillerdir. Dilsiz kimselerdir; hakkı söyleyemezler, söyledikleri şeyler gerçek değildir. A'mâ kimselerdir, gözleri görmeyen kimselerdir.” Böyle düşünün! İşte konuşamayan, göremeyen, sağır dilsiz kimselerin hali ne olur; o duruma düşmüşlerdir bu halleriyle...

(*Fehüm lâ yerciùn.*) “Artık onların tekrar dönme imkânları, kurtuluşa gelmeleri imkânsız oluyor, gelemeyecek haldeler.” (Bakara, 2/18)

Bir benzetme bu. Münafıkların halinin daha iyi anlaşılması için, Allah-u Teâlâ Hazretleri tarafından Kur'an-ı Kerim'de beyan edilmiş olan bir benzetme bu.

d. Yağmur, Şimşek ve Gök Gürültüsü

İkinci benzetme:

أَوْ كَصَيْبٍ مِّنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ
وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ
فِي أذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ
وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ

(البقرة: ١٧)

(*Ev kesayyibin mine's-semâ'*) *Sayyib*; böyle gökten bol bol yağan yağmura deniliyor, yere isabet eden sağanak yağmura deniliyor. “Yahut, gökten inen o sağanak sağanak yağmurda ki, (*fîhi zulümâtün ve ra'dun ve berkun*) bu yağmurda neler vardır?.. Bir kere ortalık kapkaradır. Yâni, bu kara bulutların çökmesi dolayısıyla, ortam kapkara kararmıştır.”

(*Ra'dün*) *Ra'd* gök gürültüsü demek. Aslında *raade*, titremek kökünden gelen bir kelime. Bu gök gürlmesi, bir titremeyle, büyük bir titreşim olduğu için *ra'd* diye beyan edilmiş. *Berk* de şimşek demek. Bu şiddetli yağmurun gösterdiği, gözümüzün önüne serdiği manzara nasıl?.. Kapkaranlık bir manzara, gök gümbür gümbür gürldüyor, şimşekler çakıyor... Böyle bir durumdaki, böyle bir manzaradaki bir insanın durumuna benzer bu münafıkların durumu.

(*Yec'alûne esâbiahüm fî âzânihim*) “Gök gürültüsü o kadar şiddetli ki, kulakları patlayacak gibi olduğundan, parmaklarını kulaklarına tıklarlar. Yâni, aman kulağım zarar görmesin diye, gümbür gümbür gök gürülürken, kulaklarını tıkıyorlar. (*Mine's-savâikı*) Şiddetle çarpan şeyden dolayı, şimşek çaktığı zaman pat diye çıkan sestten, yıldırımdan dolayı kulaklarını tıkıyorlar. (*Hazere'l-mevt*) ‘Eyvah! öleceğiz, bize isabet edecek bu şimşekler.’ diye korkuyorlar.”

Allah-u Teâlâ Hazretleri zaten bazı suçluları, kâfirleri böyle yıldırım çarptırarak helâk etmiştir. İslâm tarihinde, İslâm düşmanlarının bazılarının bu tarzda helâk edildiğine dair

vak'alar mevcuttur. Böyle ölüm korkusuyla, “Eyvah, yıldırım çarpmasın!” diye karanlıklar içinde, gök gürültüleri arasında kulaklarını tıkayan bir insan gibidir bu münafıklar.

Bir ateş yakıp, ateş söndükten sonra, etrafını göremeyen kimseler gibidir; sağır, dilsiz ve kör insanlar gibidir. Bir de böyle şimşek çaktıkça korkudan kulaklarını tıkayan, o müthiş sahnede tir tir titreyen insan gibidir.

(*Va'llâhu muhî tun bi'l-kâfirîn.*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri kâfirleri ihâta etmiştir, çepeçevre çevrelemiştir.” (Bakara, 2/19) Her şeye kâdirdir. Onun vereceği cezadan kâfirin, münafığın, Allah düşmanının kaçması mümkün değildir. Nereye kaçacak?.. Allah'ın kahrından kaçacak hiç bir yer yoktur.

Peygamber SAS Efendimiz:¹

لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنجَأَ مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ

(خ.م.د.ت.ه.حم.ك.ط.طب.طن.ع.ش.هب.حل.عن البراء.)

(*Lâ melcee ve lâ mencee minke illâ ileyke*) “Yâ Rabbi, senden ancak sana iltica edilir. Başka nereye kaçar, başka nereye gidilir, ancak sana iltica edilir.” diye dua ederdi.

Bir duasında da buyur uyor ki:²

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ
وَبِعَفْوِكَ مِنْ عِقُوبَتِكَ وَبِكَ مِنْكَ

(م.د.ت.ن.ه.حم.حب.ك.ع.عن عائشة؛ د.ت.ن.ه.حم.ك.ط.طن.ع.ش.ق.عن علي)

¹ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.97, no:244; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2081, no:2710; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.731, no:5046; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.468, no:3394; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1275, no:3876; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.4, s.285, no:18538; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.376, no:2683; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.337, no:5527; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.698, no:1901; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.415, no:1211; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.101, no:744; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.314, no:928; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.21, no:52; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.III, s.230, no:1668; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*, c.II, s.79, no:2566; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.322, no:26520; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.173, no:4704; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.192, no:10609; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.278; Berâ ibn-i Âzib RA'dan.

² Müslim, *Sahîh*, c.I, s.352, no:486; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.295, no:879; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.524, no:3493; Neseî, *Sünen*, c.I, s.102, no:169; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1262, no:3841; İmam Mâlik, *Muvattâ (Rivâyet-i Yahyâ)* c.I, s.214, no:499; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.58, no:24357; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.328, no:654; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.258, no:1932; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.352, no:832; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.143, no:33; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.70, no:197; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.48, no:4565; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*, c.II, s.157, no:2883; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.383, no:3837; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.127, no:608; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.98, no:158; Hz. Aişe RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.452, no:1427; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.561, no:3566; Neseî, *Sünen*, c.III, s.248, no:1747; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.373, no:1179; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.96, no:751; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.449, no:1150; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.19, no:123; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.283, no:1992; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.237, no:275; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.89, no:29711; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.42, no:4650; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.452, no:1444; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.56, no:81; Hz. Ali RA'dan.

(*Allàhümme innî eüzü bi-rıdàke min sahatike*)
“Yâ Rabbi, ben senin kızmandan rızana iltica ederim. (*Ve bi-afvike min ukùbetike*) Senin cezalandırmandan affetmene sığınırım. (*Ve bike minke*) Senden sana sığınırım.”

Allah'tan kullar, mahlûkat nereye kaçacak?.. Her yerde hâzır ve nâzır olan Cenâb-ı Hakk'ı kızdıracak, onun gazabını celbedecek ters yol tutturursa insan; hidayeti bırakır, dalâleti seçerse; müslümanlarla ahbaplık etmeyip, onlarla alay edip, onlarla istihza edip, onları kandırmaya çalışıp, gidip din düşmanlarıyla, İslâm'la uğraşan kâfirlerle iş birliği yapıp, “Biz sizinle beraberiz!” derse, nereye gidecek Allah'ın kahrından?.. Allah-u Teâlâ Hazretleri takdir buyurduğu zaman, istediği anda onları kahredecek. Kurtuluş yok!

(*Va'llàhu muhî tun bi'l-kâfirîn*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri kâfirleri çepeçevre, her yönünden ihata etmiştir. Çevresinden kaçacak bir başka tarafları yoktur. Her yönden Allah-u Teâlâ Hazretleri onları kuşatmıştır.”

e. Allah Her Şeye Kâdirdir

يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ
لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا
وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ
وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

(*Yekâdü'l-berku yahtefu ebsârahüm*) Benzetmenin tasvirine devam buyruluyor bu ayet-i kerimede: “Sanki gökte şimşek çaktığı zaman, gözlerini alıverecekmiş gibi o şimşegin şiddeti... (*Küllemâ edâe lehüm meşev fîhi*) Şimşek çaktığı zaman ortalık biraz aydınlanınca, o aydınlığın verdiği fırsattan istifade ederek biraz yürüyorlar. (*Ve izâ azleme aleyhim*) Ama onların üzerine karanlığı çöktüğü zaman; (*kâmû*) o yağmura, sağanağa tutulmuş insanlar dikilip kalıyorlar.

(*Ve lev şâe'llâhu lezehebe bi-sem'ihim ve ebsârihim*) Allah-u Teâlâ Hazretleri dileseydi, onların işitmesini de alırdı, kulakları da duymaz olurdu ve gözlerini de alırdı. Hiç bir şey görmez duruma getirir di. O manzara içinde o korktukları şey başlarına gelir, öyle olurdu. (*İnna'llâhe alâ külli şey'in kadîr.*) Hiç şüphe yok ki, muhakkak ki Allah-u Teâlâ Hazretleri her şeye kâdirdir.” (Bakara, 2/20)

Şimdi, ana hatlarıyla münafıkların sıfatları, neler söyledikleri, nasıl müslümanları aldatmak istedikleri beyan edildikten sonra, bu benzetmelerle onların durumları anlatılmıştır. Ondan sonra, bunların Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kahrına, gazabına uğrayacaklarını, bu münafıklıklarının cezasını çekeceklerini beyan ediyor bu ayet-i kerimeler.

Allah onlara her türlü cezayı dünyada, ahirette vermeğe kâdirdir. *Kadîr*; kudreti yetmek fiilinden, mübalağa-i ism-i fâildir. Yâni hakkıyla, bihakkın kâdirdir. Kudret-i

ihtiyar ifade eder, kuvvet-i ıstırar ifade eder diyor kitaplarda. Allah-u Teâlâ Hazretleri kudretlidir. Yâni, kuvvetini istediği şekilde kullanıp, kula istediği şekilde cezayı verir.

(*Alâ külli şey'in*) cümlesinde *şey'*; *şâe-yeşâu-meşiyet* masdarından, dilenen, istenilen, murad edilen mânâsına sıfat-ı müşebbehedir. Allah-u Teâlâ Hazretleri bir şeyi dilediği zaman, o olduğu için, onun muradıyla, dilemesiyle olduğundan, varlıklara *şey* denmiştir. Yâni Allah'ın dilemesi suretiyle meydana gelmiş, mevcut varlık demektir.

f. Rabbinize İbadet Edin!

“Allah-u Teâlâ Hazretleri her şeye kâdirdir. Her türlü şeyi halk etmeye, yaratmaya, her durumu yapmaya kudret-i tâmme sahibidir. İradesi nasıl tecelli ederse, onu öyle yapar.” diye, ayet-i kerimede münafıkların bu şekilde durumunu beyan ettikten sonra, 21. ayet-i kerimede buyruluyor ki:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ
وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

(البقرة: 21)

(*Yâ eyyühe'n-nâsu'budû rabbekümü'llezî halekaküm ve'llezîne min kabliküm lealleküm tettekùn.*) (Bakara, 2/21)

(*Yâ eyyühe'n-nâs*) “Ey insanlar!” *Nâs* kelimesi, *ünâs* kelimesinin çoğuludur, yâni insanlar

mânâsına. “Ey insanlar; yâni ey bu hitabı duyan, o anda yaşayan, bu hitabı işiten bütün insanlar! (*U’büdü rabbeküm*) Sizler sizin Rabbinize ibadet ediniz!”

Rab kelimesinin izahı, (*El-hamdü li’llâhi rabbi’l-âlemîn*)’de geçmişti: İnsanların Rabbi, insanların sahibi, insanları en küçük zerreten, küçücük bir varlıkken yetiştirerek, besleyerek, geliştirerek o hale getiren demek. Yâni, küçücük bir bebek nasıl meydana geliyor, bir insanın doğuşu nasıl?.. Sonra insan neslinin yeryüzünde oluşumu nasıl olmuş, topraktan nasıl insan nesli meydana gelmiş? Bu uzun bir ıstıfâ ve bir gelişim sonunda olduğundan, o *Rab* kelimesi de o gelişimi sağlayan mânâsını ifade ediyor.

Yâni, “Ey insanlar! Bakın, sizi bu topraktan uzun bir gelişme sonunda, en mükemmel bir varlık haline getiren Rabbinize ibadet edin!..”

Sonra sizin yaşamınız için gerekli her türlü mükemmel cihazı, bu yaratma sırasında Cenâb-ı Hak sizlere ihsan etmiş. Göz vermiş, kulak vermiş, duyu organları vermiş... Bunların hepsini idare eden, bir en büyük nimet, akıl nimeti vermiş. Ve kâinattaki varlıkları insanın yaşaması için, hayatı için bir ortam olarak, çeşitli hayatı sağlayıcı vasıtalar olarak ihsân etmiş.

Havaya, bu insanın teneffüs ettiği zaman onun yaşamasını sağlayacak kabiliyeti vermiş. Suyu ihsan etmiş. Meselâ başka gezegenlerde, su olmayınca hayatın olmadığı düşünülüyor.

Çeşitli meyvalar, ağaçlar, bitkiler ile insanın gıdasını sağlamış. Çeşitli başka daha aşağı varlıkları insanın emrine musahhar kılmış. Onlardan istifade etmesini sağlamış. Balıkları, koyunları, inekleri, develeri, çeşitli varlıkları; insan binerek kullanıyor, keserek kullanıyor, çeşitli şekillerde etini yiyebiliyor... Bunları hep sağlayan Rabbimiz. Yâni, insanı bu yüksek mertebeye, bu kadar ikrama sahip kılan Allah... O mânâsıyla da olabilir.

Sahibi, insanoğlunun yaradanı olması dolayısıyla sahibi... İşte o Rab kelimesinde zaten, o ibadetin sebeplerinin hepsi mevcut. Anlattığım kelimelerden de siz intikal edeceksiniz. Mâdem Rab'dir; o halde ona ibadet edilecek. Mâdem böyle basitten mürekkebe, en ilkel durumdan en mükemmel duruma getiren odur; o halde bunların şükrü olarak, karşılığı olarak insanın yaradanına elbette ibadet etmesi gerekiyor.

(*Ellezî*) “O Rab ki, (*halekaküm*) sizi yarattı ey insanlar! (*Ve'llezîne min kabliküm*) Tabii, sizden öncekileri de yarattı. Sizi ve sizden öncekileri yarattı.”

Yâni insan diyebilir ki:

“—Benim babam var, dedem var, işte ben o sülâleden gelmişim.”

“Sizden öncekilerin de hepsini Cenâb-ı Hak yarattı. İşte o ilk insandan buraya kadar, sizi ve sizden öncekileri yaratandır. İlk insanın yaratılmasına sebep olan varlıkları, çevreyi de yaratan o Rabbinize ibadet edin!”

İbadet, tabii geniş anlamlı bir kelime... Esas itibariyle itaat etmek mânâsına geliyor. Emirlerini tutmak, yasaklarından kaçınmak; ona verdiği nimetlere şükrü edâ etmek, vazifeleri yapmak.

(*Lealleküm tettekùn*) “Tâ ki takvâ sahibi olasınız, müttakîlerden olasınız.” mânâsına gelebilir. Yâni “Eğer güzel ibadet ederseniz, Allah’ın müttakî kullarından olursunuz.” demek.

Bir de, “Tâ ki böyle yaptığınız takdirde, Allah’ın kahrından, gazabından, cezasından, azabından, ikâbından, cehennemden korunabilirsiniz.” mânâsına gelebilir.

Yâni ibadetin sonucunda, insan Allah’ın rızasına erişecek, sevdiği râzı olduğu kul olacak. Ve ahirette de sevdiği kullara vereceği mükâfatlara erecek. Sevmediği kullara vereceği cezalardan da muaf olacak, kurtulmuş olacak, yakayı sıyırmış olacak. Onun için, ibadet etmek emrediliyor.

g. Yer ve Göğün Yaratılışı

22. Ayet-i kerimede de buyruluyor ki:

الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً
وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ
مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَلَا تَجْعَلُوا
لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

(*Ellezî*) “O Rabbiniz ki, (*ceale lekümü'l-arda firâşâ*) yeri, arzı sizin için bir döşek, bir yaygı yaptı.”

Arz kelimesi; tabii Türkçe’de *arz* birkaç türlü kullanılıyor. Meselâ, “Rica ederim, arz ederim.” diye bir arz kelimesi var. “Hürmetlerimi arz ederim.” filân diyoruz. Arapça’da bu ikisinin yazılışı farklı. Bu arz ederim, hürmetlerimi arz ederimdeki arz, *ayın* ile yazılıyor. Halbuki burada geçen *arz* kelimesi, –*erz* diyelim, biraz e gibi söyleyelim– *elif* ile yazılıyor, toprak demek. Yâni İngilizce’si (*earth*) kelimesi, yine aynı kaynaktan geliyor. İkisi akraba, yâni Sâmi dillerden gelen bir kelime. Elifli olunca, bu yerküre demek.

“O Allah ki bu yerküreyi, yâni şu üzerinde yaşadığımız güneş sistemindeki şu gezegenimizi...” Arz ve semâ diyoruz. İşte buradaki arz, *elif* ile yazılıyor. Ama arz ederimdeki arz, *ayın* ile. O başka bir kelime. Bunları ayırmak lâzım veya ayrı olduğunu bilmek lâzım! Şimdi yazılışı aynı olduğundan, belki çoğu kimse bilmez. Tabii Türkçe’sini kullanmak olabilir. Arz etmenin yerine, sunarım diyebilirsiniz. Arz yerine de, yerküre diyebilirsiniz. Ama eskiden beri bunlar kullanıldığı için, bu bilgiye de sahip olmak lâzım! “*Ayın* ile olursa, sunmak mânâsına gelir; *elif* ile olunca yerküre mânâsına gelir.” diye bilmek lâzım, şaşdırmamak lâzım!

“Bu arzı, yâni yerküreyi, Allah sizin için ey insanlar (*firâşen*) bir döşek yaptı.” *Firaş*;

ferş edilen, yâni yere yayılan örtü, şilte, minder veya halı gibi şeye denilir. “Allah-u Teâlâ Hazretleri, yeryüzünü insanlara böyle üzerinde rahat edecekleri bir döşek, bir yaygı, bir zemin yaptı.”

Güzel bir anlatımla, Allah-u Teâlâ Hazretleri nimetlerini bize beyan ediyor. Sanki böyle insanın misafiri filan geldiği zaman, birisinin altına bir minder, bir şilte, bir halı, bir yaygı koyduğu gibi; Allah-u Teâlâ Hazretleri de, bu insanoğullarına yeryüzünü böyle bir çayırılı, çimenli, ovalı, yamaçlı, çiçekli, şahane yayılmış bir güzel döşek, bir yaygı; üzerinde gezilecek, yaşanılacak, rahat edilecek, refah sürülecek bir şey yapmış. Hülasası bu.

Bu yerküre nedir?.. Bizim huzur içinde, rahat içinde yaşadığımız, keyif sürdüğümüz bir satıhtır. Dağları bir başka güzel, ovaları bir başka güzel... Çiçekler, çimenler, bahar geldi mi hoşumuza gidiyor. Kışın ayrı güzelliği var, kar yağdığı zaman ayrı bir hoş oluyor.

“O Allah ki, yeryüzünü size bir döşek yaydı; (*Ve’s-semâe binââ*) göğü de üzerinize bir bina yapmıştır.” Tabii gökyüzüne gök kubbe diyoruz. Kubbe gibi görünüyor üzerimizde. Semâyâ baktığımız zaman uçsuz, bucaksız bir mekân. Bizim gözümüze görüntü olarak sanki bir kubbe, bir bina gibi görünüyor. Görünüm böyle...

Tabii çok esrarlı bir kâinat, çok derin bir fezâ, uçsuz bucaksız bir mavilik. Bu maviliğin sebebi de, oradan ışık gelmemesi. Işık gelen yerde o parlıltıyı anlıyoruz, işte orada bir gök cismi

var, bu yıldız diye... Işık gelmeyen yeri mavi görüyoruz; geceleyin siyah görüyoruz, karanlık görüyoruz, çünkü oradan ışık gelmiyor. Ama çok dikkatli bakarsanız, orada da bazı pırıltılar belki görebilirsiniz. Ama daha ötesi, daha ötesini göremediğimiz için orası mavi.

Daha ötesini bilemiyoruz. Çünkü bir şeyi görmemiz için, o şeyden bize ışığın gelmesi lâzım! Işık gelince görürüz, ışık gelmezse görmeyiz. O ya doğrudan doğruya ışık kaynağıdır, ya da ışık onun üzerine düşmüştür, yansımıştır. Oradan ışık gelecek de, bizim gözümüz onu algılayacak.

Halbuki bu fezâ, yâni bu semâ o kadar derin ki, öyle yıldızlar var ki... Bir kere Güneş'in uzaklığı, Ay'ın uzaklığı ne kadar fazla... Bir füze fırlatıyorlar, üç senede Merih'in yanına gidiyor. Güneş Sistemi dediğimiz, semanın, fezânın küçücük bir mıntıkası... Eğer bir füze fırlatsak, Güneş Sistemi'nin dışına çıkması için, yirmi bin yıl gidecek, ondan sonra çıkacak, başka güneşlerin, başka yıldız gruplarının yanına varacak. Sadece, gezegenlerin, Güneş'in de ortasında bulunduğu bizim Güneş Sistemimizin dışına, o kadar yılda çıkacak.

Çok uzaklarda öyle yıldızlar var ki, milyonlarca ışık yılı mesafede... Yâni oradan bir ışık milyonlarca yıl önce çıkmış, bizim gözümüze yaklaşmış, gelmiş, değmiş de biz orada bir parıltı görüyoruz. Orada bir yıldız var diyoruz. Teleskopu oraya tuttuğumuz zaman, oradan gelen ışıklarla onun birazcık şeklini anlayabiliyoruz.

Ama daha uzakta yıldız var da, onun ışığı henüz bize gelmemişse, yarı yoldaysa, o gelmediği için biz onu mavi görüyoruz. Yâni, mesafenin büyüklüğünden, adeta bir perde ile semanın öbür tarafının ne olduğunu anlama ve görme, gözlemlene imkânından mahrum oluyoruz. Yâni, ya oradan gelen ışık henüz o kadar zaman geçmedi de dünyaya ulaşmadıysa, o zaman orayı görmek mümkün değil.

Ancak Cenâb-ı Mevlâ, Cenâb-ı Hak her şeye kâdir tabii. Peygamber SAS Efendimiz'i bir göz yumup açincaya kadar kısa zamanlarda nereleri gezdirdi: Mekke-i Mükerrreme'den Kuds-ü Şerife, Kuds-ü Şerif'ten semâlara, nereleri gösterdi. Sidretü'l-Müntehâ'ya, Cebrâil'in giremediği mekânlara, Cenâb-ı Mevlâ'nın huzur-u izzetine... Tabii bu, insanın tahammül edeceği süratler, kolayca kısa zamanda aşabileceği mesafeler değil ama; Cenâb-ı Hak lütfedince, her şeye kâdir olduğundan, kendisinin bildiği şekillerle onları ihsan ediyor.

Yeryüzü bizim için bir yaygı, döşek, firâş. Onun için böyle yayıldığı için ferş de derler. Arş u ferş... Süleyman Çelebi'nin *Mevlid*'inde, “*Arş ü ferş ü ay ü gün, hem nüh felek*” diye geçiyor.

Arş, Cenâb-ı Mevlâ'nın Ar'ş-ı A'zamı; *ferş* de yeryüzü demek. Çünkü firâş olarak yayılmış insanların istifadesine, ayağının altına... Gökyüzü de böyle esrarengiz, uçsuz, bucaksız fezâ. Onu da öyle Cenâb-ı Mevlâ takdir eylediğini beyân ediyor.

h. Gökten Yağmurun İnmesi

(*Ve enzele mine's-semâi mâen*) “Ve gökten Cenâb-ı Hak size su indirdi.”

Bu o kadar muazzam bir olay ki, aziz dinleyiciler ve izleyiciler! Biz, her zaman gözümüzün önünde cereyan ettiği için, çok olduğundan dolayı kanıksamışız bu olayı ama, çok muazzam bir olay bu... Yâni, Cenâb-ı Hak suyu buharlaştırıyor, su kaynaklarından, denizlerden... Tabii bu buharlaşma bir olay. Yâni, suya buharlaşma kabiliyetini veren Allah... Belli bir sıcaklıkta su buhar oluyor. Belli bir sıcaklıkta, yâni soğuşu zaman, buhar yoğunlaşıyor, bu sefer tekrar su oluyor. Daha da soğursa buz oluyor. Yâni buz hali, sıvı hali, böyle buhar hali.

Bu hali bu maddeye veren Cenâb-ı Hak. *Sübhâne rabbiye'l-aliyyi'l-a'le'l-vehhâb...* Ne kadar büyük bir lütuf, ne kadar muazzam bir iş... Yâni bir maddenin böyle halden hale geçebilmesi, insanın ne kadar hayranlığını çeken, ne kadar muazzam bir olay. Durduğu yerde durmuyor. Halbuki biz evimizdeki eşyalara, çevremize bakalım, ne varsa çevremizde koyduğumuz gibi duruyor ama, su halden hale geçiyor. Tabii bir çok şey de halden hale geçiyor, şaşmıyoruz buna. Halbuki, ne kadar şaşılacak bir olay ve ne kadar hayranlık duyulacak, hayret edilecek bir olay... Bu, ısı dediğimiz şeyle oluyor, ısının düşmesiyle, artmasıyla, maddelerin çoğu halden hale geçiyor. Fizikte bunları inceliyoruz.

Cenâb-ı Hak suyu önce bir göğe çıkartıyor; bu muazzam bir olay, büyük bir lütuf... Sonra dağların tepesinden aşağıya, şakır şakır sağanak yağmuru rahmet olarak yağıdırıyor yukarılardan aşağıya...

Eğer Cenâb-ı Hak suyu yaratmasaydı, yeryüzünde halimiz nice olurdu. Yâni su hayatın temeli, her şey suyla oluyor. Ondan sonra, suya bu kabiliyeti vermeseydi; yâni o ısıda buharlaşmasaydı da, başka bir ısıda öteki maddeler gibi olsaydı... Meselâ, demir çok fazla ısıtıldığı zaman sıvı haline geliyor. Başka maddelerin ısınma, sıvı olma, ergime ve gaz olma dereceleri çok değişik ama, suyu hem bu bollukta, hem bu derecede böyle halden hale geçen bir madde yapmış Cenâb-ı Rabbü'l-âlemîn.

Denizlerden, yeryüzündeki su birikintilerinden, su bir kere havaya çıkıyor. Gaz haline gelince, yerçekimine rağmen havaya çıkması bir olay... Yukarılarda bulutlar oluşuyor. Sonra onun soğuması sonunda dağlara veya engebelere uğradığı zaman yükselmesinden, yukarısı daha soğuk olduğundan, yoğunlaşıp yağmur olarak yağması çok büyük bir nimet... Çok büyük bir olay...

Cenâb-ı Hak bunu böyle takdir eylemiş. Yâni, çok derin bir hesap, çok ince dengelerle gökten suyu indiriyor. Su da her şeyin canının, hayatının kaynağı... Bitkiler onunla var oluyor, insanlar onsuz yaşayamıyorlar, hayvanlar onsuz yapamıyorlar.

“İşte o Allah ki, yeryüzünü size bir yaygı yaptı, döşek yaptı.” Döşek deyince yatak mânâsı da anlaşılıyor, yâni döşenen şey, mefruşat. *Fıraş*, *mefruşat* aynı kökten. “Göğü bir kubbe yaptı ve gökten, semadan, yüksekten suyu indirdi.”

Semâ aslında yüksek demek. *Sümû'* masdarından geliyor. Bizden yukarıda, başımızı kaldırdığımızda yukarıda gördüğümüzden üst tarafımıza *semâ* deniliyor. O yukarılardan Cenâb-ı Hak suyu indirdi. “Ey insanlar, o suyu indiren Allah’a ibadet edin!” yâni.

(*Feahrace bihî mine's-semerâti rizkan leküm*)
“Size bir rızık olarak, bir ikram olarak, yaşamanız için gerekli bir madde olarak Cenâb-ı Hak, bu inen yağmurlarla, sularla yerden meyvalar çıkarttı.”

Tabii her bitkinin meyvası var. Buğday bitkisinin meyvası, başaktaki o buğday taneleri. Ama incirin meyvası, incirin çekirdeğinden bir ağaç oluyor kocaman bir yumruk gibi meyva. Karpuz çekirdeğinden çıkan, kocaman bir kırmızı içi tatlı, sulu bir şey... Yâni her bitkinin meyvası farklı. Bunların hepsi meyvadır aslında. Yâni şekline göre çeşitli isimler veriyoruz, tahıl diyoruz, yaş sebze diyoruz, taze meyva diyoruz vs. Ama hepsinin mahiyeti itibariyle durumu aynı...

O meyvaları, yâni bitkilerin ürünlerini, sonuçlarını o suyla sağlıyorlar. Su olmadığı zaman her şey sararıp soluyor ve oluşamıyor bu şeyler. Bitkiler de yaşayamıyor, meyvalar da oluşamıyor.

(*Felâ tec'alû li'llâhi endâden ve entüm ta'lemûn.*) “Sakın bilip dururken, meseleleri böyle idrak edip dururken, Allah’a denk, ona karşılık, ona mukabil, onun yerine başka varlıklar edinmeyin!”

Şimdi *endâd*, *nid* kelimesinin çoğulu. İnsanoğulları tabii tarih boyunca inanç dünyalarını incelediğimiz zaman, ve tarihi eserleri işte kazılarda veyahut dağlarda gördüğümüz zaman...

Meselâ, Nemrut Dağı’nın yukarısında heykeller var. Başka yerlere gidiyorsunuz kayalara bir takım şekiller, tasvirler, heykeller yapılmış. İnsanoğlunun inanç dünyasına girdiğiniz zaman, bugünkü bilginizle, bugünkü müktesebatınızla; fizik biliyorsunuz, kimya biliyorsunuz, coğrafya biliyorsunuz, yerbilim, gök bilim ilerlemiş durumda... O eski insanların tapındıkları şeylere bakıyorsunuz, rab edindikleri, mâbud edindikleri şeylere bakıyorsunuz... Yâhu ayıp!..

Taşı oymuş, kıpırdamaz, konuşmaz, cansız bir şekil. İşte kendileri oymuşlar, çekici almışlar, murcu almışlar; orasını burasını derinleştirip, çıkıntılarını yapıp, hatlarını belirleyip bir heykel yapmışlar. Geçiyor karşısına, ona tapıyor, ondan bir şey istiyor. Kıpırdamıyor, konuşmuyor, fayda vermiyor, zarar vermiyor; ama ona tapınıyor. Onu mâbud edinmiş, halbuki kendisini yaratan Allah...

Bütün bu ince hesaplarla gökten suyu indiren, yeryüzünü insanların istifadesi için bir gezinti yeri yapan, süslü güzel bir yaygı yapan; o yağmurlardan sonra yerden bitkileri bitiren,

bütün bu güzel şeyleri, hayat için zaruri olan şeyleri en mükemmel şekillerle yaratan yüce yaratıcıyı bırakıyorlar; elleriyle yaptıkları tahtadan, tunçtan, demirden, taştan, mermerden heykellerin karşısında, utanmadan, onların hiç bir işe yaramadığını da bilip dururken, ne yapıyorlar?.. Onları Allah'a eş, denk veya mukabil, Allah'ın yerine tapınılacak bir varlık olarak edinip geçiyorlar, tapınıyorlar. Onlara binalar yapıyorlar. Hatta 20. Yüzyıl'da... Bizim burada bir şehir var. Sydney şehrinin adını duymuşsunuzdur. Ona 90-100 km mesafede, aşağıda. Orada arkadaşlar gezdirdiler, Budistlerin çok muazzam, geniş bir alanda, yüzlerce dönüm arazi üzerinde yaptıkları tapınaklar var. Girdik, gördük... İşte kendilerinin yaptıkları heykele tapıyorlar. Heykel sonuç itibariyle... Şu gözlerimle de gördüm önünde eğildi, secde etti vs. filan. Heykel orada duruyor; gözü kıımıldamıyor, kolu kıımıldamıyor. Çünkü kendilerinin yaptığı, getirip koyduğu bir şey... Onun önünde bir şeyler istiyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri, bu yerdeki gökteki nimetleri, olayları, hayat için gerekli şeyleri hatırlattıktan sonra; insanın istifade ettiği şeyleri kendisinin yarattığını beyan ettikten sonra; insanı ve insanın anası, babası, atası, ecdadı, ilk insanı, yeri, göğü bir düzen ile yarattığını beyan ettikten sonra; "Artık bu yeri göğü yaratan, âlemlerin Rabbi olan, insanı yaratan, insanın tâ eski atalarını yaratan Allah'ı bırakıp da, başka mabutlar edinmeyin!" buyuruyor.

Şimdi meselâ, bu heykelin karşısında tapıyor. Budistler Buda'ya tapıyor. Pekiyi Buda'dan önce kime tapacaktı?.. Buda yok, daha gelmemiş. Tarihin üç asır daha önceki zamanı düşünelim; o zamanın insanının inancı ne olacak?..

Bu zamanın insanları Hazreti İsâ'nın, Hazreti Meryem'in heykellerinin karşısında tapınıyor. Hazreti İsâ'dan önce, milattan önceki durum ne olacak? Yâni o zamanın insanları neye tapacaklar?..

Demek ki, tapınılacak bir varlık olmadığı buradan da anlaşılıyor. Yâni insanlar dikkat ederlerse, bir çok yönden tapınılacak durumda olmadığını anlayabilecekler.

(Ve entüm ta'lemûn) “Ey insanlar! Bilip dururken biliyor bir haldeyken, Allah'a denk varlıklar düşünüp, tasavvur edip, icad edip de, onları mâbud edinip de, karşısına geçip onlara tapmayın!” diye, Allah-u Teâlâ Hazretleri kendi nimetlerini anlatarak, insanlara kendisine ibadet etmesini buyuruyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi bu gerçekleri anlayıp, kendisine hâlis muhlis kulluk etmeye muvaffak eylesin...

İşte kâfirler var... Kalbleri inatlarından, edepsizliklerinden dolayı mühürlenmiş, cehennemde yanacaklar. Allah onlardan etmesin...

Mü'min gibi görünüp de içten hesaplarla, bir takım menfaat hesaplarıyla münafıklık yolunu seçenler var. O da yanlış bir hesap, onların

ticaretlerinde, alışverişlerinde de bir fayda yok. İmanı bırakmak, hidayeti bırakmak, küfre sapmak akıl kârı bir şey değil. Allah münafıklıktan da bizleri korusun...

Ne kalıyor?.. Cenâb-ı Hakk'ı iyi bilip, doğru bilip... Bilimsel yönden insanoğlunun ulaştığı seviye, bu gerçekleri anlamasına yardımcı olacak seviye... Yâni, bugünkü bilimsel seviyeye uygun olarak, yeri göğü yaratan Allah'a halisane kulluk yapmayı Allah nasib eylesin...

Cenâb-ı Hakk'a kulluğu gösteren, yeri göğü yaratan alemlerin Rabbi'ne kulluğu emreden başka bozulmamış ne kaldı? Hangi inanç var İslâm'dan başka?..

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ

(آل عمران: ۱۹)

(*Inne'd-dîne inda'llâhi'l-islâm*) “Allah'ın kabul edeceği din İslâm'dır.” (Al-i İmran, 3/19) Yoksa puta tapmayı, taşa, ağaca ve sâireye tapmayı Allah kabul etmeyecek.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bize sağlam bir iman versin... Aklımızı doğru yolda kullanıp, onun nimetlerini idrak edip, o nimetlere şükredecek bir duygu ihsan etsin... Ve onun kulluğunu güzel yapmayı nasib eylesin... Tevfikini refik eylesin... Hidayet üzere yürümeyi nasib eylesin... Ayağımızı doğru yoldan kaydırmamasın... Yanlış yollara bizleri sürüklemesin...

Çünkü insan sürüklenebiliyor. 20. Yüzyıl'da maalesef insanları medeniyet kurtaramıyor. Tek dişi kalmış canavar... Bazen de medeniyet namına, insanı imandan alıp yanlış yollara götürebiliyor. Bir de menfaat duyguları, insanın nefsi ve şeytan insanları kandırabiliyor. Cenâb-ı Hak bizi nefse de uydurmasın... Şeytana da aldananlardan eylemesin... Hâlis, muhlis, has, hakîkî mü'min kullar olarak, kendisine hamd eden, kendisine kendisinin arzu ettiği, razı olduğu vech ile güzel kulluk eden kullarından eylesin...

Ömrümüzü faydalı işler yaparak geçirmeyi nasib eylesin... Hidayet üzere yaşamayı, iman-ı kâmil ile ruhumuzu teslim edip, huzuruna sevdiği razı olduğu kul olarak varmayı nasib eylesin... Cennetiyle cemâliyle cümlemizi sonunda müşerref eylesin... Sonuç olarak mühim olan o...

Ebedî saadete erdirsin... Ebedi hüsrana düşüp, ebedî azaba uğrayanlardan etmesin... Allah-u Teâlâ Hazretleri şaşırınlara da doğru yolu gösterebilir...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili dinleyiciler ve izleyiciler!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

26. 01. 1999 - AVUSTRALYA

[Bütün TEFSİR DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü